

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 14 februari 1941 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Avlöningar till statsråden utan departement m. m.

(3:e avd.)

I anslutning till sin i årets statsverksproposition under andra huvudtiteln, punkt 1, gjorda framställning har Kungl. Maj:t i propositionen nr 35, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden den 10 januari 1941, föreslagit riksdagen att *dels* medgiva att, för bestridande under innevarande budgetår av avlöningar till tre nya konsultativa statsråd, den i gällande stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m. uppförda anslagsposten till avlöningar till statsråden utan departement må överskridas med högst 27,000 kronor, *dels* godkänna av departementschefen förordad stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m., att tillämpas under budgetåret 1941/42, *dels ock* till Avlöningar till statsråden utan departement m. m. för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Fjolårets lagtima riksdag har, i anledning av ett av Kungl. Maj:t i propositionen nr 33 framlagt förslag till grundlagsändringar, såsom vilande antagit ett förslag till ändrad lydelse av, bland annat, § 6 regeringsformen, avseende att möjliggöra en ökning av antalet konsultativa statsråd, vilket antal föreslås reglerat genom en av Kungl. Maj:t och riksdag gemensamt stiftad lag.

I en till innevarande års riksdag avlåten proposition, nr 34, vilken till förberedande behandling hänvisats till konstitutionsutskottet, har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till lag om antalet statsdepartement och statsråd utan departement. Enligt lagförslaget skulle statsråd utan departement finnas till det antal, lägst tre och högst sex, som Konungen bestämmer.

Kungl. Maj:ts i nu förevarande proposition (nr 35) framlagda förslag avse att bereda medel till utökning av antalet statsråd utan departement. Härom anför föredragande departementschefen bland annat följande.

Att den nuvarande krisen medfört en väsentligt ökad arbetsbelastning inom Kungl. Maj:ts kansli torde icke behöva närmare belysas. Här må endast erinras om de åtgärder, som måst vidtagas för att utbygga försvarsberedskapen och säkerställa folkförsörjningen samt finansiera de ökade statsutgifterna. Ökningen är betydande inom flertalet departement men arbetsbördan synes för

närvarande vara särskilt betungande inom försvars-, finans-, jordbruks- och folkhushållningsdepartementen. Med hänsyn härtill är det framför allt nödvändigt att bereda cheferna för nämnda departement lättnad i arbetet. En liknande lättnad kan vid en försämring av läget på arbetsmarknaden komma att visa sig behövligen även för socialdepartementets vidkommande men har icke ansetts omedelbart nödvändig.

Den lättnad man vill bereda departementscheferna synes lämpligen kunna ernås på det sätt, att åt statsråd utan departement uppdrages att i vederbörande departementschefs ställe föredraga vissa ärenden. Enligt § 5 regeringsformen i dess av riksdagen såsom vilande antagna lydelse har Konungen uttryckligen tillerkänts rätt att meddela sådant förordnande. Dessa ärenden skola fortfarande bibehållas i respektive departement samt där beredas och expedieras, men departementschefen skulle befrias från den omedelbara befattningen med dem. Genom en lämplig fördelning av arbetsuppgifterna ernås, att inom statsrådet tillräcklig arbetskraft står till förfogande för att bereda såväl de löpande ärendena som de stora och viktiga frågor, som i nuvarande läge kräva en snabb lösning.

Det nu föreliggande behovet av förstärkning av statsrådets antal torde kunna tillgodoses genom att ytterligare två statsråd utan departement tillkallas. Detta bör, under förutsättning att erforderliga medel ställas till förfogande, ske under det nu löpande budgetåret. Såsom förut antytts är det emellertid möjligt att redan under detta budgetår behov av ytterligare ett konsultativt statsråd kan uppstå.

I gällande riksstat är anslaget till statsråden utan departement m. m. upptaget med 89,000 kronor.

För avlönande under nu löpande budgetår av de nya statsråden kommer anslagsposten till avlöningar till statsråden utan departement att behöva överskridas med högst 27,000 kronor, motsvarande avlöning till tre statsråd under $4\frac{1}{2}$ månader.

För nästa budgetår föreslås anslagsposten till avlöningar till statsråden utan departement höjd med 48,000 kronor, motsvarande avlöning till två nya konsultativa statsråd, till 120,000 kronor. Då det under nästa budgetår kan föreligga behov av ytterligare ett statsråd utan departement, har denna anslagspost vidare ansetts böra upptagas såsom en förslagspost. Till lönefyllnad åt statsministern beräknas oförändrat belopp, 6,000 kronor. Under posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås en omreglering av det från denna post utgående arvodet till handsekreterare åt statsministern å 4,000 kronor. Detta arvode, som nu är förenat med dyrtidstillägg, förvandlas nämligen till fast arvode och uppräknas därvid med belopp, motsvarande nämnda tillägg efter gällande index, vilket i runt tal utgör 1,000 kronor. Med hänsyn till önskvärdheten att kunna till fullo utnyttja de möjligheter till ökad effektivitet, som förstärkningen av statsrådet innebär, beräknas härjämte ett belopp av förslagsvis 19,000 kronor för särskilda biträden åt statsråden, främst avsett att användas inom de arbetsområden som beröras av reformen. Ifrågavarande anslagspost upptages på grund härav med förslagsvis 24,000 kronor.

Anslagets slutsumma skulle vid bifall härtill bliva $(120,000 + 6,000 + 24,000 =) 150,000$ kronor.

Konstitutionsutskottet har i utlåtande nr 3 hemställt, att riksdagen måtte, under förutsättning att det av riksdagen såsom vilande antagna förslaget till ändrad lydelse av §§ 5, 6, 25 och 43 regeringsformen samt § 38 riksdagsordningen varder slutligen godkänt, antaga det vid propositionen nr 34 fogade förslaget till lag om antalet statsdepartement och statsråd utan departement. Vid sådant förhållande och då Kungl. Maj:ts i propositionen nr 35 gjorda framställningar om medel till avlöningar till statsråden utan departement m. m. icke givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må

- a) medgiva att, för bestridande under innevarande budgetår av avlöningar till tre nya konsultativa statsråd, den i gällande stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m. uppförda anslagsposten till avlöningar till statsråden utan departement må överskridas med högst 27,000 kronor;
- b) fastställa följande stat för avlöningar till statsråden utan departement m. m., att tillämpas under budgetåret 1941/42:

Stat.

1. Avlöningar till statsråden utan departement, <i>förslagsvis</i>	kronor 120,000
2. Lönefyllnad åt statsministern	» 6,000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 24,000
	Summa kronor 150,000;

c) till *Avlöningar till statsråden utan departement m. m.* för budgetåret 1941/42 under andra huvuditeln anvisa ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Stockholm den 14 februari 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Torsten Ström, Lindström, Heiding, Andrén, Sven Larsson, Karl Magnusson, Carlström, Bäckström* och friherre *De Geer*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Andersson* i Södergård, *Staxäng, Hansson* i Rubbestad och *Bergvall*.